

Troçkist yazarlarıyla ABD'deki isyan üzerine röportaj

Aşağıda okuyucularımızla *Gazete Nisan*'ın podcast programlarından biri olan *Muhittin Karkın'la Gündem Sohbetleri*'nin *ABD'de İsyen* başlıklı bölümünün içeriğini yazılı olarak paylaşıyoruz. Sena Aydın ve Kaan Gündeş ile yapılan sohbeti sesli olarak dinlemek için burayı tıklayabilirsiniz.

Muhittin Karkın: Biliyorsunuz bir haftayı aşkın bir süredir Amerika halkı ayakta, sokaklarda, tam bir isyan yaşıyor. Protestolar 25 Mayıs'ta Minneapolis kentinde George Floyd adında bir Afroamerikan vatandaşın polis tarafından boğularak katledilmesi üzerine başladı. Ardından hızla özellikle siyahilere karşı polisin ve çeşitli devlet kurumlarının uyguladıkları ırk ayrımcılığına karşı topyekün bir direnişe dönüştü ve oradan da Amerikan toplumunda hala sürmekte olan genel ırk ayrımcılığına karşı bir mücadele haline geldi. Ama bu protestoları sadece Afrika kökenli Amerikalıların düzenlediği sanılmamalı. Düzinelerce kentte düzenlenen ve milyonlarca insanın katıldığı bu protestolara Beyaz Amerikalılar da dahil olmak üzere her türlü etnik kökenden insanlar katılıyor. Milyonlarca Amerikalı toplumda ırkçılık karşısında ciddi bir dönüşüm istiyor, talep ediyor. Protestolar o kadar güçlü ki, geçen Cuma günü korumaları başkan Trump'ı Beyaz Saray'daki bir sığınağa kaçırıp gizlemek zorunda kaldılar.

Bu konuları şimdi bize evlerinden bağlanmış olan dostlarımızla işleyeceğiz ama benim bir noktaya daha değinmeme izin verin. Gerek Amerika'da gerekse dünyada, tabii Türkiye'de de sağcı basın ve yayın organları, milyonlarca insanın katıldığı bu protestolarda sadece kimi yerlerde görülen yağmalama olaylarını öne çıkarıyorlar. Sanki tüm protestolar dükkanları filan yağmalama amacıyla yapılmış gibi göstermek istiyorlar. Ve bunu çok genel bir şiddet kavramı altında topluyorlar. Halbuki gerçek öyle değil. Gördüğümüz, izlediğimiz, bildiğimiz bir gerçek var: Protestoların yer aldığı yerlerde asıl şiddeti kullanan

bizzat kolluk kuvvetleri. Şiddet isteyen ta kendisi başkan Trump. Polisi göstericilere karşı şiddet kullanmaya davet ediyor. Hatta onlar bunu başaramazsa orduyu göreve çağıracağını söylüyor (ve yer yer de çağırdı zaten, özellikle Washington'da). Çünkü çeşitli kentlerde bazı polis şefleri şiddet kullanmak istemiyor, hatta gösterilere katılan polislere de rastlanıyor. Gerçi bu tip jestlerin bir aldatmaca olduğuna dair haberler de var.

Öte yandan zaman zaman görülen yağmalamalar aslında halkın çeşitli kesimlerinin, bir avuç multimilyoner tarafından açlığa, işsizliğe, sağlıkta ve eğitimde yoksunluğa mahkum edilmelerine karşı tepkisinin bir göstergesi. Sisteme karşı tepkilerinin bir göstergesi. Yani birinin aldığı bir çift ayakkabıyla, bir televizyon ekranıyla, birkaç paket makarnayla hayatlarını düzeltecekleri yok. Kapitalist sistemin protesto etmenin bir sembolü bu yağmalamalar. Ha, sağ basının eline malzeme vermemek için yapılmasa daha mı iyi olur, belki daha iyi olur, ama o yoksul insanları şiddet kullanıyor diye lanse etmek, Amerikan halkının isyanını çarpıtmak olur. Yok olan, tahrip olan mallar tekrar yerine konur, tamir edilir. Ama sistemin öldürdüğü canlar, çıkarılan gözler yerine konamaz. Asıl şiddet sistemden geliyor. Bunu unutmamak gerekiyor.

Şimdi konuyu biraz daha ayrıntılı anlayabilmek için sohbetimize katılan dostlarıma dönüyorum. Kendileri dünya olaylarını yakından izleyen, bu arada Amerika'yı oldukça iyi bilen Gazete Nisan yazarları. Sena Aydın ve Kaan Gündeş. Hoşgeldiniz.

Kaan istersen seninle başlayalım: Amerika'daki kitlesel isyanın Afroamerikan George Floyd'un Minneapolis'te katledilmesi üzerine patlak verdiğini biliyoruz. Ama sen bu isyanın gerek kitlesel protestolar halinde ortaya çıkmasını, gerekse de nasıl geliştiğini biraz daha ayrıntılı anlatabilir misin bize?

Kaan Gündeş: Tabi. Öncelikle teşekkür ederim Gazete Nisan Radyosu'na, bizi buraya çağırdığı için. Okuyucularımız internet sitemizden de takip etmiştir, birçok haber organından da takip etmiştir olayları; dolayısıyla ben meselenin politik arka planı ile yönelişine değinmek istiyorum.

Şimdi hepimizin bildiği üzere bu isyan dalgası, siyahî George Floyd'un polis tarafından katledilmesi neticesinde patlak verdi. Ancak şunun bilinmesi gerekir ki George Floyd cinayeti bir istisna değildi kaideydi, anomali değildi örgütlüydü, bir polisin bireysel taşkınlığının bir ürünü değildi, bir devlet politikasıydı. Bugün yüzyıllardır siyahilere dönük olarak sürdürülen ve aslında liberal pazar politikalarıyla iç içe geçmiş katliamcı bir siyasal geleneğin, siyahilere dönük dönem dönem yoğunluğu azalsa da sistematik olarak sürdürülen bir fiziksel soykırım yöneliminin kıyısındaız. Dolayısıyla evet, isyan dalgasını tetiklemiş olan birkaç sosyo-ekonomik problemin kendisini belki de kısaca özetleyebiliriz; ancak bu ayaklanmanın en önemli katalizörü ABD'deki, kapitalizmin inşa edilmesinden de öncesine, plantasyon tipi üretim çağına, köleciliğe dek dayanan ırkçılık, ama sistematik ve örgütlü ve politik ırkçılıktır. Tabi es geçmeyelim, Kuzey Amerika kapitalizmi, kendisinden önce de hüküm sürmekte olan bu kurumsal, yapısal ırkçılığın gerici mirasını seve seve, isteye isteye sahiplenmiştir ve bu mirasın bütün silahlarını ezilen kitleleri terörize etmek için sonuna kadar kullanmaktan hiçbir zaman çekinmemiş, çekinmemektedir. Irkçılığa daima bir sınıf kini, bir sınıf kibri, bir sınıf terörü de eşlik etmiştir.

Şuna dikkatinizi çekmek istiyorum, siyahiler ABD'de farklı bir dil konuşmuyorlar veya farklı bir dinsel inanışa sahip değiller. Dolayısıyla, en azından Türkiye'deki insanların ulusal azınlık dendiğinde akıllarına gelenin aksine, siyahiler "Amerikanlaşmamış" bir topluluk değil. Bu yüzden ayaklanmanın en mühim çıkış noktasını ırkçılık oluşturuyor çünkü siyahiler, siyahi oldukları için katlediliyorlar.

Az önce devlet politikası dedik ırkçılık hakkında ancak bu bir devlet politikası olmasının yanı sıra, ABD söz konusu olduğunda aynı zamanda da bir kitle hareketi, bunu akıldan çıkarmamak lazım. Bu ülkede ırkçılık, aynı zamanda bir kitle hareketidir de dönem dönem ve işte asıl tehdit de budur zaten. 1920'lerde Klu Klux Klan'ın 4 ila 5 milyon üyesi vardı. KKK siyahilerin fiziksel olarak soykırıma uğratılmasını amaçlayan yarı-askerî bir yeraltı topluluğu. 1920'ler ABD'sinin sosyo-politik atmosferinin, o gericiliği besleyen kapitalist yıkımın 5 milyon insanın bu soykırımcı program arkasında seferber olmasına neden olmuş olması bizi düşündürmeli çünkü 100 yıl sonra baktığımızda, bize 1920'ler ABD'sini en çok hatırlatan, 2020 ABD'sinin kendisidir. Dünyanın en ileri kapitalist ülkesi olmakla övünen ABD, son 100 yüzyıldır, bağrında 5 milyon lümpenlik bir kitlesel

ırkçı hareketin doğmasına sebebiyet vermiş olan sefil koşulların hiçbirisine hiçbir çözüm getirememiştir. Bu çözümsüzlüğün kendisi de bugünkü ayaklanmayı doğuruyor. Bu yalnızca kapitalizmin ırkçılığı kullandığıyla, onunla beslendiğiyle açıklanamaz. Aynı zamanda ABD kapitalizminin beyaz ırkçılığı ilga etmede acınası bir kapasitesizliğe de sahip olduğunu; bu ekonomik örgütlenme biçiminin ciddi bir ulusal topluluğun fiziksel olarak yok edilmesi tehlikesini durdurabilecek en ufak bir siyasal yetenek kırıntısına dahi sahip olmadığını gösterir.

Şimdi gelelim bugünkü isyanın karakterine. İlk dikkatimizi çeken olgu şu: Polislerin kullanımı, Ulusal Muhafızların sokağa indirilmesi, sokağa çıkma yasağı, protestocuların katli, sermaye medyasının ve gerici kamuoyunun yağmalar üzerinden meşruiyet zeminini ele geçirmeye çalışması, Trump'ın militarist tehditleri ve Demokrat Parti'nin sükunet ve barışçıl gösteri çağrıları; bunların hiçbiri şu an yaşanmakta olan ulusal ayaklanmayı durduramadı, durduramıyor. Bu ne anlama geliyor? Şu anlama geliyor; ABD toplumunun bağrında, en yoksul ve ezilmiş tabakalarında ırkçılığa, polis şiddetine karşı büyük bir öfke yatıyor ve bu öfkenin yanı sıra, bu yoksul kesimlerde demokratik haklar için büyük bir eyleme geçme isteği de yatıyor. Bu eyleme geçme isteği en büyük veridir.

Bu eyleme geçme isteği nasıl doğdu? Elbette Amerikan kapitalizminin bugün felaketler doğuran sonuçlarıyla. Bugün ABD işçi sınıfının reel ücretleri, 1975'ten bu yana %20 oranında düştü, ki bu COVID-19 öncesi bir veriydi. Pandemi sonucunda bugün 40 milyon insan işsiz var; resmi işsizlik verileri 1929 Buhranı'ndan beri görülmemiştir. Yalnızca pandemiyin ilk 7 haftasında 33.5 milyon insan işsizlik yardımı için başvuruda bulundu. İşgücüne katılım 1973'ten beri en düşük seviyede. Pandemi sırasında işgücünün 3'te 1'i boşa çıktı. Hane borçları 14.3 trilyon dolar oldu (yeni bir rekor ve Nisan ile Mayıs ayları henüz hesaplanmadı). 12 yaşının altında çocuğu olan ailelerin %41'i açlık tehlikesiyle karşı karşıyalar. Ve bütün bunlara ek olarak, bu ülkede sağlık hakkına erişim sermaye birikimiyle, para sahibi olmakla paralel olduğu için 100.000'in üzerinde insan koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti. O halde Amerikan finans oligarşisinin, meşhur %1'lik dilimin karlarının korunması derken; işçi sınıfına bütün cephelerden açılmış olan kapsamlı bir savaştan söz ediyoruz ve sadece politik, ekonomik, kültürel, askerî bir savaş değil, aynı zamanda biyolojik de bir sınıf savaşı çünkü koronavirüs pandemisinden dolayı hayatını kaybedenler

emekçiler, yoksullar, siyahiler, kadınlar ve diğer tüm ezilenler.

Muhittin Karkın: Sena, belli ki Amerikan halkının geniş bir kesiminin siyahlara karşı uygulanan ırkçılığa, ırk ayrımcılığına, beyazların üstünlüğüne ilişkin faşist düşüncelere karşı ciddi bir tepkisi var. Bunu bize biraz açınlar mısınız?

Sena Aydın: Sana katılıyorum, beyazların da bu isyan dalgasına katıldığını görüyoruz ve genel olarak toplumda ırkçılık ile ırk ayrımcılığına karşı bir tepki var. Ama bu noktada ırkçılıktan ne anlıyoruz, bundan bahsetmek ve bunu açmak gerekiyor. Çünkü ırkçılık ve ırk ayrımı dediğimiz zaman sorun daha bireysel bir problem olarak gözüküyor. Maalesef protestolara katılanların birçoğu da dahil olmak üzere, Beyaz Amerikalıların çoğu da problemi hala böyle algılıyorlar. Mesela ben ırkçı olmasam, sen ırkçı olmasan, Kaan ırkçı olmasa ırkçılık problemi çözülür Amerika'da gibi bir algı söz konusu. Ama James Baldwin'ın 1960'larda Sivil Haklar Hareketi esnasında belirttiği üzere "Amerika'da siyah sorunu diye bir sorun yoktur, bu ülkenin sorunu beyazlıktır."

Burada vurgu yapmak istediği, sistematik ırkçılık. Sistematik kelimesinden kastımız çok fazla insanın ırkçı olması değil, ülkenin tüm sosyal, ekonomik ve politik yapısının ve ilişkilerinin hala beyazların siyahlardan üstün olduğu önsavı üzerine kurulmuş ve bu şekilde düzenlenmiş olması. Şu da vurgulanmalı: Tarihsel olarak siyah nüfus ne zaman özgürleşmek yönünde devrimci politik bir adım atsa, o daima sistemin karşıdevrimci ataklarıyla engellendi. Kölelik düzenini ortadan kaldıran İç Savaş sonrasındaki yapılanma dönemine baktığımız zaman bu dönemin hemen peşinden gelen Jim Crow ayrımcılık yasalarını görüyoruz. Daha sonra Sivil Haklar Hareketi'nin devrimci bir karakter kazanmaya başlamasıyla, FBI'ın Cointelpro adındaki istihbarat operasyonlarıyla bütün siyahi devrimci önderlerin hepsi (Malcolm X, Martin Luther King, Kara Panterlerin kurucularından Fred Hampton) suikaste uğrayarak öldürülüyorlar.

Bunlar haricinde de, daha yakın döneme gelirsek, neoliberal döneme geçişle, bu beyaz üstünlüğü bambaşka bir karakter kazanıyor. Hapishane sistemi neoliberalizmle özelleştiriliyor. Hapishaneler endüstriyel üretimin yapıldığı ve

ucuz emek gücü merkezleri haline geliyorlar. Aslında bunlar bir nevi kölelik kampları. Tabi bu durumda hapisanelerin içinin dolması için devlet çok daha cezalandırıcı bir yönetime giriyor. Bir yandan da, yine neoliberal sistem için giderek sosyal yardımlar azalıyor.

Şöyle bir çelişki var: Neoliberal sistem bireyselliği çok önplana çıkardığı için kimlik politikaları önem kazanıyor ve ırkçılık sorunu bir kimlik meselesi haline geliyor. Bunun sonucunda yara bandı görevi gören bir sürü pozitif ayrımcılık yasaları geçiriliyor. Bu kimlik politikaları çerçevesinde ırkçılık, güya toplumun hassasiyet kazandığı bir durum haline geliyor veya öyle gözüküyor. Ama aslında olan şu: Siyah kelimesinin yerine bambaşka kelimeler geçiriliyor; devlet politikası açık açık siyahlarla savaş politikası olmuyor ya da beyazların üstünlüğü üzerinden ilerlemiyor gibi gözüküyor. Ne yapıyorlar? Şu şekilde bir değişiklik yapıyorlar: “Suçla” savaş, “uyuşturucuyla” savaş ya da “kamu düzeninin üstünlüğü” benzeri terimlerle kelimeleri değiştirerek aslında dikkat dağıtıyorlar. Devlet eliyle siyahi mahallelere önce uyuşturucu sokuluyor, sonra da kitleler halinde siyah nüfus hapisanelere transfer ediliyor, tutuklanıyorlar. Bütün bunların hepsi “suçla” savaş adı altında yapılıyor.

Birkaç tane örnek ve istatistik de vermek istiyorum. Amerika'nın herhangi bir bölgesindeki kamu hizmetlerinin, özellikle de eğitim ve sağlık hizmetlerinin bütçeleri, o bölgede kaç kişinin yaşadığı üzerinden belirlenmiyor, o bölgedeki emlak vergileri üzerinden belirleniyor. Dolayısıyla fakir ve siyahi mahalleler, zengin ve beyaz mahallelere kıyasla çok daha az devlet hizmetlerine erişiyorlar ve ayrımcılığa uğruyorlar.

COVID-19 dolayısıyla ölenlerin nüfus dağılıma bakacak olursak, ölenlerin %60'ı siyahi bireyler. Amerikan nüfusunun %70'i beyazken, beyazların ölüm oranı sadece %20.

George Floyd'un ölümüyle ilgili olarak, polis şiddeti ve hüküm giyme oranlarına bakarsak, bunlar daha da korkunç. Mesela sokaktaki beyaz bir bireyin silahlı olması, siyah bir bireyin silahlı olmasına kıyasla iki kat daha fazlayken, siyah bir

bireyin sokakta polis tarafından öldürülmesi ihtimali beyaz birine kıyasla 3 kat daha fazla. Son on seneye baktığımızda polis tarafından öldürülen her 7 kişiden 6'sı siyahi. Siyahların hapse girme oranı beyazlara kıyasla 5 kat daha fazla.

Şunu da söyleyerek bitirmek istiyorum: George Floyd'un polis memuru tarafından boğularak öldürüldüğünü artık hepimiz biliyoruz. Ancak bunun nedeni ne Türkiye medyasında, ne de Amerikan medyasında konuşuluyor. Aslında Floyd'un bir marketten sigara satın alırken sahte 20 dolar kullandığı şüphesiyle kasiyer tarafından polis çağırılıyor. Burada "şüphe" noktası çok kritik çünkü bu şüphenin kendisinin oluşması, beyazların gözünde otomatik olarak siyahların toplum içerisinde suçlu olarak addedilmesi ve suçlu olarak görülmesiyle ilgili. Floyd eğer beyaz olsaydı ve yine böyle suçlansaydı, bu kanıtlanamayan suç dolayısıyla (ki hala kanıtlanamadı gerçekten sahte para kullanıp kullanmadığı) polis suçlanan kişi hakkında idari bir işlem bile yapmazdı. Göze çarpmayan diğer nokta ise şu: Videonun sonunda olay yerine bir ambulans geliyor ve Floyd'un bedenini götürüyor. Ancak dikkatli izlediğimizde görüyoruz ki, ambulansın içinden çıkanlar sağlık görevlileri değil, polisler. Bu da olayın, Kaan'ın dediği üzere tesadüfi veya kazara olmadığını gösteriyor. Demek ki Minneapolis kolluk kuvvetlerinin öyle bir sistemi var ki, olay yerine Floyd'un hayatını kurtarmak için sağlık görevlileri gelmiyor, olayı örtpas etmek için içinde polislerin olduğu ve Floyd'un bedenini yaka paça götüren bir ambulans geliyor. Muhtemelen olayın videosu çekilmesiydi, olay örtpas edilecekti.

Bu yüzden ırkçılık derken vurgu yapmamız gereken, bireysel bilinçli ırkçılıktan çok, toplum ile sistemin içine işlemiş bu görünmez beyaz üstünlüğü.

Muhittin Karkın: Amerika'da bu tip olaylar oluyor ve zaman zaman bu tip ırkçılık uygulamalarına karşı protestolar geliyor. Örneğin 2014'te 18 yaşındaki Afroamerikan Michael Brown St. Louis'nin bir banliyösü olan Ferguson kentinde beyaz bir polis tarafından öldürüldü. 2014'ün 17 Temmuz'unda da bu kez New York'ta siyahi Eric Garner beyaz polisler tarafından boğularak öldürüldü. Hatta daha bu yılın başında, 13 Mart'ta Baltimore'da 26 yaşındaki Afroamerikan kadın Breonna Taylor beyaz polisler tarafından vurularak öldürüldü. Bunlar siyahilere yönelik cinayetlerin en bilinenleri. Bu cinayetlerden sonra da kitlesel protestolar

gerçekleşmişti. Koronavirüs salgını sırasında da hükümetin yetersiz politikalarına karşı protestolar olmuştu. Ama George Floyd'un öldürülmesiyle birlikte protestolar biçiminde patlayan ve gerçek bir isyana dönüşmüş gibi gözükten bu eylemler galiba diğerlerinden daha farklı. Göstericiler hem bu cinayeti kınıyorlar, hem ırk ayrımcılığına karşı seslerini yükseltiyorlar, hem de genel bir sistem eleştirisi yapıyorlar. Bize bu son isyanın öbürlerinden farkını anlatabilir misiniz?

Kaan Gündeş: Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Şu an yaşanmakta olan seferberliklerin ve bu seferberliklerin yaşanmasına sebebiyet veren polis şiddetinin, yapısal ırkçılığın dışavurumunun üst üste iki kere siyahi birisini başkan seçmiş olan ABD'de yaşandığını hatırlayalım. Bu, bugünkü seferberlik durumu için öğretici. Az önce Sena'nın bahsettiği kimlik politikaları taraftarı olan birtakım mücadeleci sektörlerin stratejisi bu noktada Beyaz Saray'a, polis teşkilatına, Cumhuriyetçi veya Demokrat Parti sıralarına daha fazla sayıda siyahiyi sokmak, sistemin daha fazla siyahi olabilmesini sağlamak. Ancak ırkçılık yapısal bir sorun. Dolayısıyla ABD, siyahi bir başkanın altında iki dönem, yani sekiz sene geçirmiş olmasına rağmen (ki Obama yönetimi altında 8000 insan polis tarafından katledilmiştir) bu bir çözüm getirmede.

Burada size ilginç bir anekdot geçmek istiyorum. *Guardian*'ın yayımladığı bir rapora göre ABD'nin eskiden kömür madeni merkezi olan Batı Virginia'nın McDowell bölgesinde ortalama hayat süresi, Etiyopya'nın ortalama yaşam süresine düşmüş durumda. Hayat şartları oldukça kötü. Seçmen kitlesinin ezici çoğunluğunu beyazların oluşturduğu bu bölge 2008 senesinde Obama'ya oy vermişti. 2016'da ise Cumhuriyetçi Parti'nin kendi adaylarını belirlediği önseçim sırasında Trump bu bölgeden %91,5 oranında bir oy aldı. Bunun bize anlatmakta olduğu bir gerçek var. Bu tablo, radikal olabilecek çözüm arayışlarının politik bir alternatif tarafından doldurulmadığında umutsuzluğun ve içerlemenin ne denli yaygınlık kazanabileceğini gösteriyor.

Şimdi senin soruna geçeyim. 2020 ABD Ayaklanması'nı (bence bundan böyle bu isimle anılacaktır; Minneapolis vs. ayaklanması değil, ABD Ayaklanması) doğuran koşullar nelerdir? En ileri emperyalist imha silahlarına sahip olmakla övünen bir ulusun işçilerinin, emekçilerinin en geri, en sefil şartlar altında yaşamasıdır. Ve

artık bu işçiler ile emekçiler bu şartların yalnızca devrimci seferberlik ve eylemle değişebilecek olduğunu hissetmeye başlamışlardır. Dolayısıyla ben, bugün yaşananlara yaklaşan ABD Devrimi'nin bir fragmanı denirse, bu tanımlamaya hiçbir şekilde itiraz etmem. ABD emekçi sınıfları ile maddi zenginliğin ezici bir çoğunluğunu elinde tutan %1'lik kesim arasındaki çatışmanın uzlaşmalar aracılığıyla, geleneksel metotlar aracılığıyla sistem içi mevzilerde tutulabileceği, sönümlendirebileceği aşama uzun bir süre önce geride kaldı. Bilirsiniz, 19. yüzyılın sonunda Osmanlı Devleti'ne, artık çağdışı bir sömürü sistemi üzerinde ayakta kalmaya çalıştığı için burjuva Avrupa diplomasisi "hasta adam" diyordu; bugün işçi sınıfı diplomasisinin ABD'ye "hasta adam" dememesi için ortada bir neden görmüyorum.

ABD Merkez Bankası başkanı Jay Powell'ın geçtiğimiz haftalarda ekonomistlere verdiği basın demecinde söyledikleri bu konu üzerine oldukça aydınlatıcı olabilir. Powell'a göre, kendisinden alıntılıyorum, "mevcut ekonomik gerilemenin derinliği ve hızı modern zamanlarda eşi benzeri görülmemiş" bir durum.

Şunu hemen belirtelim, bu yeni bir ekonomik kriz değil. Nasıl ki I. Dünya Savaşı'ndan aslında mutlak bir zaferle ayrılan bir emperyalist taraf olmamıştı, dolayısıyla da emperyalistler arası bölüşüm kavgası yarım kalmıştı ve sonrasında bu II. Dünya Savaşı ile tamamlanmıştı; bugünkü kriz de, 2008 krizinin yarım kalmış olmasının bir sonucudur. 2008 çöküşünün ertesinde oluşan ve patronlar ile işçiler arasında ve burjuvaların kendi arasında süren mevzi savaşımı uluslararası bir sözleşmeyle, bir konsensüsle, bir ticari mutabakatla sonuçlanmadı.

Şimdi 2008 krizinin ikinci dalgasını yaşıyoruz ve birincisinden daha şiddetli ve daha da şiddetlenecek. 2008'in ilk dalgası ABD'de nelere yol açmıştı? Wall Street'i İşgal Et hareketini (ki bu hareketin ertesinde ABD hükümeti bir gün içerisinde 7000 insanı tutukladı), Sanders kampanyasının sosyalist söylemlerini gündeme taşıyan kitlesel mitinglerini, 40 000 çağrı merkezi çalışanı ile iletişim işçisinin sürdürdüğü mücadeleciler grevleri silsilesini, fast food emekçilerinin saatlik asgari ücretin 15 dolara çıkması için başlattıkları ulusal kampanyayı, siyahi proleter yoksullarının militanlaşan kent ayaklanmalarını, eyaletler arası koordinasyonla ulusal bir boyuta sıçrayan öğretmenlerin grevini doğurmuştu. Bu ilk dalga Birleşik

Devletler’de neoliberal Reagan iktidarının kazandığı politik-ekonomik mevzilerin aşınmaya yüz tuttuğuna işaret ediyordu. Şimdi ise krizin ikinci aşaması başladı ve ulusal bir ayaklanma biçiminde başladı. Yalnızca Wall Street’in değil bütün sokakların işgal edilmesiyle başladı. Bu harekete bir politik perspektif kazandırmak uluslararası sosyalist hareketin önündeki en ciddi ve yaşamsal misyonlardan birisi.

Muhittin Karkın: Sena’ya bir soru sormak istiyorum. Görüldüğü kadarıyla bu protestolarda, bu eylemlerde (ki bütün bir ABD’ye, büyük kentlere, işçi kentlerine yayılmış durumda) bir liderlik yok, bir birliktelik yok, bir merkezîleşme yok ve hedefler konusunda da bir aynılaşma yok gibi. Benim izleyebildiğim kadarıyla aktivistler, hareketin sözcüleri, önde olan simaları kendi topluluklarında iyi seçimler yapmak üzerinden gidiyorlar. Merkezî düzeyde bir değişimden ziyade yerelerde değişiklikler istiyorlar. Bu konuyu biraz açıkla mısın?

Sena Aydın: Eylemlerde senin de belirttiğin üzere öne çıkan bir önderlik yok. 2013 yılında Black Lives Matter (Siyah Yaşamlar Değerlidir) hareketi ortaya çıkmıştı; çoğu lokalde bu harekete bağlı ufak tefek gruplar sokağa çıkma çağrısı yaparken, genel bir eylemlilik, ortaklaşan taleplerden bahsedemiyoruz. Amerika’nın tamamına yayılmış olsa da aslında hareket çok dağınık ilerliyor.

Bu noktada yerellerle ilgili konuya gelirken ben de bir anekdot kullanayım. Sivil Haklar döneminde, olayı pasifize etmeye çalışan devlet güçleri bir sloganla ortaya çıkmışlardı. O slogan şuydu: “Black faces in high places.” Yani “siyah suratlar yüksek mevkilerde” gibi bir çevirisi oluyor. Tam da senin dediğin gibi, yerellerin ele geçirilmesiyle, önemli güç ve iktidar mevkilerine siyahların getirilmesiyle ırkçılığın önüne geçilebilir, ırkçılık bu şekilde çözülebilir tutumu söz konusuydu. Aslında bunun doğru olmadığını Kaan da söyledi. Bu ülkenin başkanı iki dönem boyunca siyahi bir başkandı ama siyahlara yönelik ırkçılık politikalarında hiçbir şekilde hiçbir değişikliğe gidilmedi.

Yereller konusuna gelecek olursak da, yine az önce söylediklerime benzer argümanları dile getireceğim. Siyahi nüfusun yerellerdeki güç mevkilerine

geçirilmesi teknik olarak bu sistem içine oturmuş beyaz egemen duruşu değiştirebilecek potansiyele sahip değil. Burada önemli olan polis şeflerini seçmek, belediye meclisini seçmekten öte sistemin aslında nasıl kendi kendini kurguladığını görmek ve bunu değiştirmeye çalışmak ve buna yönelik talepler üretmek. Çünkü polis şefi siyah olan ve protestolar ile eylemliliklerin yaşandığı bölgeler de var şu an. Ancak sistemin kendisine bakacak olursak kolluk kuvvetleri aslında hapisane sistemini ve hapisanedeki neokölelik düzenini devam ettirmek için organize olduğu için belirli bir tutuklama kotasını doldurmak zorunda. Dolayısıyla insanların talep etmesi gereken bizim polis şefimiz ya da bizim belediye başkanımız siyah olsun değil, bu insanların geri çağırılabilir olmaları ya da bu insanların hesap verebilecek şekilde sistemin düzenleniyor olması.

Muhittin Karkın: O sistemi de biraz açıklamak gerekiyor. Orada polis şefleri, valiler, savcılar, mahkeme başkanları, vs. seçim ile geliyor, değil mi? Yani bizdeki gibi atanmış unsurlar değil; o yüzden belki değiştirme söylemi var.

Sena Aydın: Evet valiler seçimle geliyor ama olayın yargı kısmı kişiler tarafından seçilmiyor. Federal savcılar, federal yargıçlar hükümet atamasıyla geliyorlar.

Mesela yine geçmişe dönecek olursak, Kara Panterler'in öne sürdüğü taleplerden biri polis şeflerinin yargılanabilir olmasıydı ve o mahallede yaşayan insanlar tarafından yargılanabilir ve kontrol edilebilir olmalarıydı. Bu noktada beyaz egemen ırkçı bir politika olarak cezasızlık önplana çıkıyor. Bugüne kadar polis eliyle ve polis şiddetiyle yaşanan ölümlere baktığımız zaman istatistiklere göre bu ölümlerin %99'undan polisler beraatle kurtuluyorlar ve hiçbir şekilde ceza almıyorlar.

Dün geldi haberi; biraz eylemleri yatıştırması için George Floyd'u öldüren polis memurunun cezasını üçüncü derece cinayetten ikinci derece cinayete çektiler. Ama burada unutmamak gerekiyor ki, Amerika'nın pek çok eyaletinde (saniyorum iki-üç eyalet dışında) üçüncü derece cinayet diye bir kategori söz konusu değil. En düşük seviyeli cinayet ikinci derece cinayet. Bunun kategori olarak var olduğu nadir eyaletlerden biri de Minnesota. Bu yüzden cinayetin seviyesinin üçüncüden

ikinciye çekilmesi aslında teknik olarak hiçbir şey ifade etmiyor. Çok kısa bir süre içerisinde, iki-üç sene içerisinde iyi hale veya affa başvurup, bu polis memuru elini kolunu sallayarak dışarıya çıkabilir.

Muhittin Karkın: Zaten Minnesota'nın iki yüz yıllık tarihi içerisinde sadece bir polis ceza almış. Düşünün, onca insa vuruluyor polis tarafından, sadece bir polis cezalandırılmış.

Peki bu protestoların, bu eylemliliklerin geleceğine ilişkin görüşlerinizi de alayım.

Kaan Gündeş: Tabi protestoların geleceğine dönük olarak bir ifadede bulunmak oldukça iddialı olabilir ama şu söylenebilir: Bu, ABD tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir seferberlik dalgası. Sohbeta başlamadan önce onu konuşuyorduk; Sena yalnızca Martin Luther King cinayetinin ertesinde benzer bir seferberlik dalgasının vuku bulmuş olduğunu kaydetmişti. Ancak bugünkü mücadele nitelik olarak da, nicelik olarak da daha büyük. Bütün eyaletlere yayılmış durumda, neredeyse bütün şehirleri kapsamış durumda. Ve öyle sanıyorum ki ABD'nin geleneksel iki partili seçim ve yönetim mekanizmasını en ciddi ve en derin krizine sürüklemiş durumda bu seferberlik. Ayaklanma ulusal bir boyuta evrildi, ki ABD'deki devrimci bir seferberliğin ulusallaşması oldukça zordur çünkü eyaletlerin ve yerellerin kendi içlerinde çok özgünlükleri vardır. Dolayısıyla 21. yüzyılın önemli sınıflar mücadelesi momentlerinden birisiyle karşı karşıyayız. ABD anayasasının "gündelik" kullanımıyla, geleneksel sivil yöntemlerle durdurulamayan bir seferberlik biçimini almış durumda bu ayaklanma. Genelkurmay olsun, Beyaz Saray olsun, istihbarat servisi olsun; bu aygıtların tepelerindeki kadrolar arasında şimdiden tartışmalar, fraksiyonlaşmalar başlamış durumda. Lenin'in meşhur tabiriyle yönetenlerin eskisi yönetemediği, yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmek istemedikleri bir durum. Bu, müthiş devrimci fırsatların açıldığı bir seferberlik dalgası oldu.

Sena Aydın: Şunu da eklemek gerekiyor: İki partiye dayalı bu aristokratik sistemin çok büyük bir kriz anına denk geldi bu ayaklanma. Obama'nın başkanlık dönemi boyunca da şunu görmüştük ki, bu iki partinin her ikisi de aslında ırkçı ve

beyaz egemen partiler olsalar da bu konuda ve genel olarak diğer konularda da, biri sopa siyaseti, diğeri de havuç siyaseti gderdi. Ancak zellikle COVID-19'la birlikte açılan son ekonomik kriz ile birlikte bu sopa ve havuç siyasetinin birbirinden hiçbir farkı kalmadığını görmüş olduk.

Muhittin'in de bahsettiği gibi bu beyazları ve diğer milliyetleri de içeren bir ayaklanma. Ama Şuna dikkat etmek gerekiyor: Beyazların bu gösterilere katılmasını siyahilerin özgürleŐmesinin nasıl kavradıkları üzerinden de ele almak gerekiyor çünkü hala siyahilerin özgürleŐmesi yalnızca siyahileri yararına olur gibi bir tutum var. Siyahiler Amerikan toplumunun en ezilmiş kısmı; dolayısıyla siyahilerin özgürleŐmesi demek, aslında beyaz işçi sınıfının da özgürleŐmesi anlamına gelecek. Ne yazık ki bu iki mücadele birbirlerinden çok ayrılmıŐ durumda. Bu yüzden sokağa çıkan beyaz insanların sadece siyahların özgürleŐmesi anlamında değil ama toplumun kendisinin özgürleŐmesi noktasında da harekete geçmesi ve bilinçlenmesi gerekiyor. Belki zamanla bu, eylemlilikler içersinde olabilir.

Muhittin Karkın: Senin söylediklerin bana Marx'ın bir yaklaŐımını hatırlattı. İngiltere'nin İrlanda zerindeki sömürgeciliği konusunda Marx, bir baŐka ulusu ezen bir ulusun kendisinin zgr olamayacağını söylüyordu. Basın organlarında bu yaşanan olaylar Kasım'daki seçimlerde Trump'a mı yoksa Biden'ı mı yarar tartıŐması yapılıyor. Ancak belirttiğiniz üzere bu bir seçim değil, sistem sorunu.